

Handläggare

Maria Sundling Grundtman

maria.grundtman@svenskscenkonst.se

Tel. 070-100 83 77

Omställningsstudiestöd (Ds 2021:18)

Inledning

Svensk Scenkonst har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerad promemoria och får härmed anföra följande.

Svensk Scenkonst är bransch- och arbetsgivarorganisation för organisationer inom musik, dans och teater. Vi representerar över 115 teatrar, orkestrar, operahus, danskompanier, länsmusikorganisationer, produktionsbolag och andra verksamheter inom den svenska scenkonsten. Svensk Scenkonst verkar för att skapa så goda förutsättningar som möjligt för medlemsorganisationerna att bedriva en professionell verksamhet, både nationellt och internationellt.

Svensk Scenkonst är part i två kollektivavtalsstiftelser: Trygghetsrådet TRS tillsammans med Arbetsgivaralliansen och PTK för all personal i samtliga medlemsorganisationer, samt Scenkonstens omställnings- och kollektivavtalsstiftelse (SOK-stiftelsen) tillsammans med Fackförbundet Scen & Film respektive Sveriges Yrkesmusikerförbund för viss konstnärlig personal hos

medlemsorganisationer som tidigare omfattades av ett statligt pensionssystem med lägre pensionsåldrar, PISA-förordningen (SFS 2003:56).

Svensk Scenkonst är också tillsammans med Trygghetsrådet TRS och olika fackliga motparter delägare i tre statsunderstödda aktieföretag med uppdrag att stärka anställningstrygghet och kompetensutveckling för konstnärliga yrkesgrupper inom teater, dans och musik (Teateralliansen, Dansalliansen och Musikalliansen).

Allmänna synpunkter

Kompetensutveckling, omställningsförmåga och matchning av rätt kompetens mellan arbetstagare och arbetsgivare är viktigt för en väl fungerande arbetsmarknad och en god samhällsekonomi i stort men även för väl fungerande verksamheter och för enskilda arbetstagares ekonomi. Svensk Scenkonst ser därför positivt på förslaget att utöka möjligheterna till studier med offentligt ekonomiskt stöd i högre ålder än vad som medges i dagens studiestödssystem.

Ett grundläggande problem med utredningen som helhet är dock att dess förslag baseras på en principöverenskommelse mellan vissa parter inom den privata sektorn, där såväl problembeskrivningar som lösningar härrör enbart från denna del av arbetsmarknaden. Utredarens uppdrag har inte heller varit att undersöka eller analysera effekterna för övriga delar av arbetsmarknaden.

Då fördelarna för enskilda arbetsgivare endast är indirekt är det viktigt att det nya omställningsstudiestödet inte orsakar oproportionerligt stora kostnader och merarbete, särskilt för mindre arbetsgivare.

Utredningens förslag innebär att endast arbetad tid i anställning kvalificerar till stödet. Det innebär att egenföretagare eller sk kombinatörer, som varvar uppdrag med anställningar, inte har samma möjlighet att få del av det statliga omställningsstudiestödet. För en bransch som scenkonsten, med många egenföre-

tagare och kombinatorer, innebär detta en mindre effekt på såväl kompetensutveckling som omställning och matchning.

Svensk Scenkonst har inte några synpunkter på hur ett statligt omställningsstudiestöd utformas i de delar som inte direkt berör våra medlemmar och avstår därför från att lämna synpunkter på dessa delar av promemorian.

Synpunkter på utredningens förslag

5.2 Utbildningar som omställningsorganisationerna finansierar

Svensk Scenkonst tillstyrker förslaget att omställningsstudiestöd ska kunna lämnas till studerande vid utbildningar i Sverige som finansieras av en omställningsorganisation på det sätt som föreslås i promemorian.

5.4 Begränsning av utbildningarnas längd till och med det kalenderår den studerande fyller 39 år

Svensk Scenkonst tillstyrker i princip förslaget om ett mer begränsat omställningsstudiestöd före 40 års ålder, men anser att det bör finnas en ventil för att bevilja det mer omfattande stödet även för yngre personer om det finns särskilda skäl, på motsvarande sätt som det studiestöd kan beviljas för studerande som har fyllt 40 år. Ett exempel på en kategori som borde anses ha tillräckliga skäl är dansare, vars karriär ofta börjar redan före 18-årsåldern men som av fysiska skäl kan behöva avslutas redan före 40-årsåldern, vilket bekräftas av det omställnings- och karriärväxlingsavtal som 2015 träffades mellan Svensk Scenkonst och Fackförbundet Scen & Film.

7.2.2 Yttrande från omställningsorganisation

Svensk Scenkonst tillstyrker förslaget att en omställningsorganisation, i de fall den studerande är anknuten till organisationen, ska ges tillfälle att yttra sig om huruvida en utbildning kommer att stärka den studerandes framtida ställning på arbetsmarknaden med beaktande av arbetsmarknadens behov. Då detta utgör ett omfattande uppdrag är det dock avgörande att det, vilket framgår av utredningens förslag, rör sig om ett frivilligt åtagande. Intresset att få avge yttrande

gäller främst de omställningsorganisationer som även hanterar ett kollektiv-avtalsreglerat kompletterande studiestöd.

Svensk Scenkonst delar utredningens bedömning att ett sådant yttrande inte kan vara styrande för CSN:s myndighetsutövning, men att kravet på att lägga särskild vikt vid yttrandet är tillräckligt för att tillgodose omställningsorganisationernas intresse.

Svensk Scenkonst instämmer i utredningens bedömning att CSN bör utveckla ett systemstöd för att ta emot yttranden och uppgifter från omställningsorganisationer och att yttranden bör kunna lämnas utifrån ett standardiserat digitalt formulär som utgår från de kriterier som ska ligga till grund för prövningen.

7.2.3 CSN ska pröva och fatta beslut om omställningsstudiestöd

Beslut som omställningsstudiestöd kan dels beviljas retroaktivt för tid före ansökan om stöd, men högst för ett år i sänder även om studierna är tänkta att pågå längre tid. Detta gör det svårt för arbetsgivare att planera sin bemanning och kan medföra ett tryck på arbetsgivare att bevilja studieledighet med kort varsel, vilket är särskilt svårt för mindre arbetsgivare. Möjlighet finns dock för arbetsgivare att skjuta på ledigheten, och Svensk Scenkonst tillstyrker därför förslaget.

7.5.7 Uppgiftsskyldighet för omställningsorganisationer

Svensk Scenkonst tillstyrker förslagen om att registrerade omställningsorganisationer får en viss uppgiftsskyldighet kopplad till den egna verksamheten samt huruvida den avstår från att lämna yttrande i andra frågor.

Ikraftträdande

I promemorian Ds 2021:17 framhålls vikten av att arbetsmarknadens parter ges tid och möjlighet att överväga vilka anpassningar som bör göras genom kollektivavtal. Det anges också att samordning bör ske av tidpunkterna för tillämpning av lagändringarna som föreslås i de övriga två promemoriorna Ds 2021:16 och Ds 2021:18. Med tanke på att de föreslagna lagändringarna totalt

sett medför behov av såväl omfattande avtalsförhandlingar, eventuellt efter formering av nya förhandlingsorganisationer, som en eventuell utbyggnad av befintliga omställningsorganisationer, framstår de föreslagna datumen för ikraftträdande 2022 som alltför tidigt.

SVENSK SCENKONST

Birgitta Svendén
Ordförande

Mikael Brännvall
VD